Ба Шурои диссертатсионии 6D.КОА-019 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (734025, Тоҷикистон, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 17)

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Абдуллозода Ҷамолиддин Абдулло дар мавзуи «Масоили таъини ҷазо барои маҷмӯи ҷиноятҳо мутобиқи қонунгузории ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.08 – Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷрои ҷазои ҷиноятӣ (илмҳои ҳуқуқшиносӣ), пешниҳод шудааст, (Душанбе, 2022. – 32 саҳ.).

Автореферат дар шакли матн дар ҳаҷми 32 саҳифа пешниҳод шуда, аз муқаддима, тавсифи умумии таҳқиқот, қисмҳои асосии таҳқиқот (фишурда), хулоса ва тавсияҳое, ки дар он ҷамъбасти мухтасари таҳқиқот дарҷ гардида, инчунин, феҳристи интишороти муаллиф доир ба мавзуи диссертатсия иборат мебошад.

Аз таҳлили автореферати рисолаи илмии Абдуллозода Ҷамолиддин Абдулло бармеояд, ки муқаррарот оид ба институти таъини ҷазо барои маҷмӯи ҷиноятҳо дар моддаи 67 Қонуни ҷиноятии ҶТ пешбинӣ гардида, масоили татбиқи он ҷавҳари асосии автореферати диссертатсияи муаллифи рисоларо ташкил медиҳад.

Мубрамии мавзуи таҳқиқоти диссертатсионӣ. Мавзуи диссертатсияи Абдуллозода Ҷ.А. ба яке аз масъалаҳои муҳимми дорои аҳамияти назариявӣ ва амалидоштаи қисми умумии ҳуқуқи ҷиноятӣ бахшида шуда, он ба такмили минбаъдаи қонунгузории ҷиноятӣ, иҷрои ҷазои ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва амалияи судӣ нигаронида шудааст.

Бояд зикр намуд, ки мавзуи таҳқиқоти диссертатсионии мазкур дар шароити кунунии Ҷумҳурии Тоҷикистон мубрам ва зарурӣ буда,

таваҷҷуҳи бештари мутахассисони соҳаи ҳуқуқи ҷиноятӣ ва амалияи судиро талаб мекунад. Пас аз соҳибистиқлол гардидани Ҷумҳурии Тоҷикистон рисолаи мазкур яке аз аввалин таҳқиқоти илмӣ бо забони давлатӣ дар соҳаи илми ҳуқуқи ҷиноятии ватанӣ ба ҳисоб меравад.

Ҳамин тавр, дар автореферати диссертатсия мубрамияти мавзуи таҳқиқот асоснок карда шуда, дараҷаи омӯзиши мавзуи таҳқиқот, объект ва предмети мавзуи таҳқиқот, мақсад ва вазифҳои он, асосҳои методологӣ, асосҳои назариявии таҳқиқот, навгонии илмӣ ва нуктаҳои илмии ба ҳимоя пешниҳодшаванда, аҳамияти назариявӣ ва амалии диссертатсия муайян карда шуда, оид ба саҳми шахсии довталаб, тасвиби натиҷаҳои таҳқиқот, сохтор ва ҳаҷми диссертатсия ба таври зарурӣ муқаррарот пешбинӣ гардидааст.

Хулоса ва тавсияҳои дар таҳқиқот пешбинишуда боэътимод ва аз ҷиҳати илмӣ асоснок буда, бо усулҳои умумиилмӣ ва махсуси илмии дар таҳқиқот истифодашаванда таъмин карда шудаанд. Бисёре аз муқарраротҳо, хулосаҳо ва тавсияҳое, ки дар таҳқиқот баён шудаанд, навгонии илмӣ мебошанд.

Аз таҳлили амиқ ва баррасии ҳамаҷонибаи масъалаҳои дар автореферат зикргардида ба хулосае омадан мумкин аст, ки сохтори таҳқиқот пай дар пай ва бо риояи мантиқи илмӣ таҳия гардидааст. Автореферати диссертатсия ҳамаи талаботҳои ҷойдоштаро дар худ ифода намуда, натиҷаҳои пурра ва босамари таҳқиқотро инъикос намудааст.

Аз рӯйи автореферати навишташудаи муаллиф чунин натиҷаҳои кори илмии мазкурро муайян намудан мумкин аст:

а) дар натиҷаи таҳқиқоти диссератасионӣ таърихи пайдоиш ва инкишофи мафҳуми серушморагии ҷиноятҳо дар қонунгузории ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди таҳқиқ қарор дода шудааст;

б) моҳият ва аломатҳои сершуморагии ҷиноятҳо ба таври мушаххас нишон дода шуда, муаллиф дар моддаи алоҳида муқаррар намудани мафҳуми сершуморагии ҷиноятҳо ва намудҳои онро бо хулосаҳои илмии асоснок пешниҳод намудааст;

в) мафҳуми маҷмӯи ҷиноятҳо, намудҳои маҷмӯи ҷиноятҳо аз қабили, реалӣ ва идеалӣ ва аломатҳои фарққунандаи онҳо аз ҷониби муаллиф ба таври мушаххас муайян карда шудааст;

г) маҳакҳои фарққунандаи маҷмӯи ҷиноятҳо аз ҷиноятҳои алоҳида содиршуда аз қабили, фарқияти он аз ҷиноятҳои дарозмуддат, давомдор ва ягонаи мураккаб аз ҷониби муаллиф бо дарназардошти фикри олимони соҳа муайян гардидаанд;

ғ) мафҳуми назариявии асосҳои умумии таъини ҷазо муайян карда шуда, хусусият ва дараҷаи хавфнокии ҷамъиятии ҷиноятҳо, баҳогузории шахсияти гунаҳкор ҳамчун яке аз меъёрҳои таъини ҷазо, ҷойи ҳолатҳои сабуккунанда ва вазнинкунанда дар қатори меъёрҳои таъини ҷазо аз ҷониби муаллиф дар алоҳидагӣ нишон дода шудаанд;

д) қоидаҳои муайян (алгоритм) оид ба таъини ҷазо барои маҷмӯи ҷиноятҳо аз рӯйи принсипҳои ҷазои сабуктарро дар бар гирифтани ҷазои вазнинтар, пурра ё қисман зам намудан пешкаш гардида, мушкилотҳои қонунгузорӣ ва амалия дар самти таҳлил ва ҳалли он аз нигоҳи муаллиф нишон дода шудаанд;

е) асоснокии зарурати дар моддаи алоҳида муқаррар кардани тартиби таъини ҷазо барои маҷмӯи ҷиноятҳо, ки барои яке аз ин ҷиноятҳо ҷазои якумра маҳрум сохтан аз озодӣ таъин карда шудааст, аз ҷониби муаллиф амалан асоснок гардидааст;

ё) дар автореферати мазкур мафҳум, тартиби интихоб ва таъини ҷазоҳои иловагӣ барои маҷмӯи ҷиноятҳо муайян гардида, навгониҳо оид ба бартараф намудани таҷрибаи судӣ пешниҳод гардидаанд.

Аз мазмуну муҳтавои автореферати мазкур бармеояд, ки муаллиф то ҳадди зарурӣ масъалаҳои дар наздаш гузошташударо ҳал намудааст, вале новобаста ба ин, баъзе масъалаҳое дар ин самт ҳамоно боқӣ мондаанд, ки таҳлилу баррасии алоҳидаро талаб менамоянд.

1. Яке аз масъалаҳои асосӣ дар ҳуқуқи ҷиноятӣ, ин таъини ҷазо барои маҷмӯи ҳукмҳо мебошад. Аммо аз таҳлили автореферати мазкур бармеояд, ки вобаста ба фарқияти таъини ҷазо барои маҷмӯи ҷиноятҳо ва маҷмӯи ҳукмҳо муаллиф ҳангоми ба амал баровардани таҳқиқоти диссертатсионӣ, ба таври пурра диққати худро равона накардааст. Ҳамчунин, вобаста ба ин масъала, дар қисмати хулоса ва тавсияҳои автореферат муаллиф андешаҳои худро иброз накардааст. Бинобар ин, пешниҳод менамоем, ки дар ин маврид муаллиф андешаҳои худро иловатан ҳангоми дифои рисолаи илмӣ ироа намояд.

Гуфтаҳои болозикр ба мазмуну моҳияти диссертатсияи муаллиф костагӣ ва духурагиро ба миён наоварда, баръакс василаи пурра ва мустаҳкам намудани онро ифода менамояд.

Натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ дар 8 мақолаи илмии муаллиф инъикос гардидааст, ки аз ин шумора 5 адади он дар маҷаллаҳои илмии тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба табъ расидаанд.

Боиси зикр аст, ки таҳқиқоти анҷомдодаи Абдуллозода Ҷ.А. мусбат мебошад, зеро он нахустин пажуҳиши илмӣ бо забони давлатӣ оид ба масъалаи таъини ҷазо барои маҷмӯи ҷиноятҳо мутобиқи қонунгузории ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад ва барои муҳаққиқони оянда заминаҳои мусоидро дар илми ҳуқуқшиносии ҷумҳурӣ мегузорад.

Дар маҷмуъ, бояд қайд намуд, ки автореферати диссертатсияи номзадии Абдуллозода Ҷ.А. мазмуни диссертатсияро инъикос намуда, дар он масъалаҳои бамиёнгузошта аз лиҳози илмӣ пайдарпай ва асоснок

матраҳ гардида, аз рӯйи диди тоза ва мантиқ таҳлил шуда, сазовори баҳои мусбат аст.

Таҳлили автореферати мазкур аз он шаҳодат медиҳад, ки таҳқиқоти диссертатсионии Абдуллозода Ҷ.А. дар шароити имрӯза муҳим ва зарурӣ арзёбӣ гардида, ба талаботи муқарраркардаи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ гардидааст, ҷавобгӯ буда, аз тарафи муаллиф мустақилона таълиф гардида, дорои ягонагии дохилӣ, натиҷа ва нуктаҳои нави илмӣ мебошад. Таҳқиқоти мазкур саҳми шахсии муаллифро дар соҳаи илм нишон медиҳад ва муаллифи рисола Абдуллозода Ҷ.А. сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.08 – Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷрои ҷазои ҷиноятӣ мебошад.

Тақриздиҳанда:
Дотсенти кафедраи криминалистика
ва фаъолияти экспертизаи судии
факултети ҳуқуқшиносии ДМТ,
номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ **Давлатов Д.Д.**

Имзои Давлатов Д.Д.-ро тасдиқ мекунам:
Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси ДМТ **Тавқиев Э.Ш.**

«10» 01 2023 с.

Суроға: Ҷумҳурии Тоҷикистон, Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, 734025, ш.Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 17; Тел.: (+992) 37 221-62-25; факс.: (+992) 37 227-15-10; сомона www.tnu.tj; E-mail:info@tnu.tj